

Пролетарі всіх країн, єднайтеся!

ЗА НАУКОВІ КАДРИ

ОРГАН ПАРТКОМУ, РЕКТОРАТУ, ПРОФКОМІВ ТА КОМІТЕТУ ЛКСМУ ОДЕСЬКОГО ОРДЕНА
ТРУДОВОГО ЧЕРВОНОГО ПРАПОРА ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА

Видається з 1933 р.

№ 28 (1641).

19 ВЕРЕСНЯ 1986 РОКУ. Ціна 2 коп.

Читайте в номері:

* Пленум Одеського обкому ЛКСМ України постановив: провести XXVII звітно-виборну конференцію обласної комсомольської організації 17 січня 1987 року
— 1 стор.

* Партійне життя: що забезпечує успіх студентських робіт на осінньому полі. Студенти — хіміки викликають на соціалістичне змагання студентів біологічного і юридичного факультетів
— 2 стор.

* Ціна «університетського снобізму» чи еволюція концепції підготовки шкільного вчителя
— 2 стор.

* Наші поети в гостях у першокурсників
— 3 стор.

* Літопис університету
— 4 стор.

Рішення XXVII з'їзду КПРС — в життя!

ПЛЕНУМ ОДЕСЬКОГО ОБКОМУ ЛКСМ УКРАЇНИ

13 вересня 1986 року відбувся VII пленум Одеського обкому комсомолу.

Пленум розглянув питання:

1. Організаційні.

2. Про завдання комсомольських організацій області, які випливають з рішень червневого (1986 р.) Пленуму ЦК КПРС.

3. Про проведення XXVII звітно-виборної конференції Одеської обласної комсомольської організації.

Пленум увільнив від обов'язків першого секретаря і члена бюро обкому ЛКСМ України Ю. Соколова у зв'язку з обранням його секретарем парткому Радянського Дунайського пароплавання.

Пленум обрав першим секретарем Одеського обласного комітету ЛКСМ України С. Гриневецького, який раніше працював другим секретарем обкому комсомолу.

Другим секретарем обласного комітету ЛКСМ України обрано С. Козловського, який працював раніше секретарем обкому комсомолу.

Членом бюро і секретарем обкому комсомолу обрано В. Синькова, який працював раніше першим секретарем Ширяївського районного комітету ЛКСМ України.

З доповіддю «Про завдання комсомольських організацій області, які випливають з рішень червневого (1986 р.) Пленуму ЦК КПРС» виступив перший секретар обласного комітету ЛКСМ України С. Гриневецький.

На пленумі виступив перший секретар Одеського обкому Компартії України А. П. Ночовкін.

З розглянутого питання пленум прийняв відповідну постанову.

У роботі пленуму взяли участь інспектор ЦК Компартії України І. Я. Сахань, відповідальний організатор ЦК ВЛКСМ В. О. Кривошеєв.

Того ж дня в обкомі комсомолу відбулася нарада перших секретарів райкомів комсомолу, на якій виступили перший секретар ЦК ЛКСМ України В. І. Цибух, відповідальний організатор ЦК ВЛКСМ В. О. Кривошеєв, перший секретар обкому комсомолу С. Гриневецький.

ВСТУП ДО ПРОФЕСІЇ

У студентів V курсу — гарячий час. В розпалі педагогічна практика. Майбутні викладачі фізики, історії, біології, географії закріплюють набуті знання в школах міста.

Студенти хімічного факультету Тетяна Трактіна, Тетяна Воробйова, Наталя Громова, Людмила Дордієва і Світлана Балачевцева проходять педагогічну практику в СШ № 36.

Дівчата вивчають методику викладання хімії, на-

бувають навичок навчально-виховної роботи зі школярами. В цьому їм очолюють досвідчені наставники, шкільні викладачі хімії Катерина Михайлівна Герцман і Людмила Давидівна Пятковська.

НА ЗНІМКУ: п'ятикурсниця хімічного факультету Наталя Громова проводить урок м'ягкості.
Фото І. МОСКАЛЕНКА.

ПОСТАНОВА VII ПЛЕНУМУ ОДЕСЬКОГО ОБКОМУ ЛКСМ УКРАЇНИ ПРО ПРОВЕДЕННЯ XXVII ЗВІТНО-ВИБОРНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ КОМСОМОЛЬСЬКОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ

I. Провести XXVII звітно-виборну конференцію Одеської обласної комсомольської організації 17 січня 1987 року в приміщенні Українського музично-драматичного театру.

II. На розгляд конференції винести такі питання:

1. Звіт про роботу Одеського обкому ЛКСМ України за період з грудня 1984 року по січень 1987 року і завдання обласної комсомольської організації по реалізації рішень XXVII з'їзду КПРС, XXVII з'їзду Компартії України.

2. Звіт про роботу ревізійної комісії обласної комсомольської організації.

3. Вибори обласного комітету комсомолу.

4. Вибори ревізійної ко-

місії обласної комсомольської організації.

5. Вибори делегатів на XX з'їзд ВЛКСМ.

6. Вибори делегатів на XXV з'їзд ЛКСМ України.

III. Встановити норму представництва на XXVII конференцію Одеської обласної комсомольської організації і делегата від 380 членів ВЛКСМ.

IV. Делегати на конференцію обласної комсомольської організації обираються у відповідності з Статутом ВЛКСМ закритим (таємним) голосуванням на конференціях міських, районних комсомольських організацій. Члени ВЛКСМ, які є членами комсомольських організацій Радянської Армії, Військово-Морського Флоту, внутрішніх, прикордонних і інших військових частин, обирають

делегатів разом з відповідними територіальними комсомольськими організаціями на міських, районних конференціях.

V. Комітетам комсомолу провести звіти і вибори в умовах широкої демократії, відвертості, високої вимогливості, критики і самокритики, розглядати проведення звітно-виборної кампанії в комсомольських організаціях, підготовку до XXVII конференції Одеської обласної комсомольської організації як один з найважливіших резервів у роботі по мобілізації комсомольців і молоді на успішне виконання рішень XXVII з'їзду КПРС, XXVII з'їзду Компартії України, гідній зустрічі XX з'їзду ВЛКСМ, XXV з'їзду ЛКСМ України.

Дошка пошани

В радгоспі «Озерний» Ізмайльського району по-ударному працюють студенти геологічного-географічного, історичного і філологічного факультетів.

За рішенням парткому і комітету ЛКСМУ університету на Дошку пошани «ЗНК» заносяться:

За кращі показники на збиранні овочів і винограду студенти II курсу геологічного відділення: Сергій Байло, Ірина Васьова, Андрій Нашперук, Сергій Михайленко, Олена Педанова, Тімур Сордія, Олександр Шадрін, Олена Шевченко; студентки III курсу геологічного відділення: Галина Мельник, Ольга Платик.

За перевиконання норми на збиранні винограду студенти II курсу географічного відділення: Світлана Герасимюк, Олена Гривнак, Олена Гольцева, Алла Давидова,

Валентина Димова, Василь Кирилленко, Тетяна Щербина, четвертокурсники Олександр Натан і Сергій Костов; студенти II курсу мехмату: Валентина Смоленко і Оксана Танкович; студенти істафаку: другокурсники Лариса Думик і Ірина Пузанова, студенти III курсу Лариса Бушумега, Наталя Вздоменко, Лариса Ковальчик, Світлана Лукашук, Каріна Шрагіна; студенти IV курсу російського відділення філфаку Людмила Белая, Валентина Кленійо, Марія Левченко, Світлана Шелелева, Лариса Яценко та студентка III курсу Світлана Зеньковська.

ЗАОХОЧЕННЯ

Прекрасно працювали в БММТ «Супутник» студенти факультету романо-германської філології. Задоволені були їх роботою іноземні туристи. Багато слів щирої подяки записано на їх адресу у книзі відгуків.

І ось за поданням БММТ і рішенням комітету комсомолу ОДУ кращі з кращих були нагороджені путівками на екскурсію на теплоході по Дніпру. Такої честі заслужили: Вікторія Гандзяк (II к.), Іван Литвяк (II к.), Наталя Савченко (II к.), Нонна Джанджгава (IV к.), Марина Корнієнко (IV к.), Наталя Романович (командир загону, III к.), Ірина Новік (IV к.).

НА УДАРНИЙ ВАХТІ

Студенти-хіміки викликають на соціалістичне змагання студентів біологічного і юридичного факультетів.

Вони пропонують перевиконати план збирання овочів на 20 процентів.

Організовано вийшли студенти-хіміки на сільгоспроботи в радгосп «Троцький» і приступили до роботи. Минув всього лише один робочий тиждень, але за цей короткий час було зібрано 302 тонни помідорів. Студенти добросовісно, із вогником працюють також на соковому заводі радгоспу. Приємно відзначити, що весь сільгоспзагін хіміків щоденно виконує норму по збиранню помідорів на 130—140 процентів. Приклади трудового ентузіазму показує більшість студентів II курсу. Особливо виділяються Людмила Ірха, Ірина Їюрчи і Вікторія Блачко, які збирають по 740—900 кг, тобто по 2—3 норми щоденно.

Маяком для студентів II курсу є Любов Конюхова. Її особиста норма складає 900—1000 кг щоденно. У важких умовах на соковому заводі добре працюють Тетяна Кирюта, Тетяна Кулик,

Ольга Роденко і Тетяна Замкова.

Абсолютним рекордсменом на збиранні томатів, як і в попередні роки, є Людмила Комарчук, нині вже студентка IV курсу: її постійна норма протягом 6 робочих днів 1050—1100 кг. Більше двох норм виконують інші студенти IV курсу: Зінаїда Стрельцова, Ольга Коновалова, Світлана Лещенко. Результати трудових буднів щовечора підбиваються на загонових лінійках, на кожному курсі регулярно випускаються бойові листки і блискавки. Між курсами встановилось трудове суперництво, лідерами в якому поки-що є найбільш досвідчені студенти IV курсу, що прагнуть достойно завершити трудові десанти своїх студентських років. Але не тільки працюють студенти в радгоспі. З великим успіхом пройшла дискотека в Будинку культури студентів, регулярно дивляться кінофільми, знахо-

дять час подивитись телевізор. Студентські пісні біля вечірнього багаття дають заряд бадьорості на наступний робочий день.

Попереду не менш цікаві плани по підготовці конкурсу самодіяльності між курсами, зустрічі зі школярами села Троцьке, присвячені профорієнтації випускників, спортивні змагання і екскурсія в Білгород-Дністровський. Загін хіміків викликає на соцзмагання студентські загони біологічного та юридичного факультетів, що працюють в приблизно однакових умовах в радгоспі «Троцький». Хіміки закликають перевиконати план збирання овочів на 20 процентів і завершити збирання врожаю достроково. Хорошу роботу студентів зуміли наладити керівники доцент В. Ф. Анкін, асистент О. Д. Чурсіна, співробітники С. В. Фельдман, В. В. Костик, Ю. С. Гидевич.

Активну допомогу надають їм комсомольські активісти Ольга Леус, Тетяна Кулик, Світлана Жученко. Немає сумнівів, що студенти-хіміки виконають свій трудовий обов'язок.

О. ЧЕБОТАРЬОВ,
декан хіміфаку, доцент.
Ю. АНИСИМОВ,
секретар партбюро
факультету.

СТАЛИ СПРАВЖНИМИ ДРУЗЬЯМИ

Влітку студенти 4-х курсів університету проходили практику в піонертаборах міста.

Я була вожатою в таборі «Юний гагарінець», що розташований на 16-й станції Великого Фонтану. В нашій зміні вожатими були також студенти фізфаку Світлана Мігель, Олена Тігай, Сергій і Олена Криво-ручко, Володя Хрущ, Світлана Соколовська, Руслана Олійник.

В таборі відпочивали учні старших класів Тетеревської школи, що на Київщині. Всі вони були здорові, і в таборі йшло звичайне життя — діти купалися у морі, відпочивали, грали у футбол... Крім того, всі ми їздили у радгосп збирати черешню. Нам, вожатим, хотілося так організувати відпочинок школярів, щоб дітям запам'ятався кожний день. Старша піонервожата Інна Бабекова, студентка 4-го курсу Київського інституту іноземних мов,

виявила себе ініціативною, кмітливою дівчиною. Разом з нею ми підготували чимало цікавих і веселих вечорів.

Був у нас в таборі день Нептуна — з танцями русалок, чортів, з ритуалом кидання у море. В концерті вожатих кожен з нас виконував якийсь номер. Я, наприклад, танцювала.

З радістю знайомилися діти з нашим містом. Взагалі вони цікавилися одесикою, і я багато розповідала їм про одеські театри, про історію міста.

Я подружилася зі своїм 4-м загоном, в якому були семикласники. Навіть, коли я захворіла, вони прийшли до мене з квітами, і це було дуже приємно.

Літня практика показала, що з дітьми в мене легко налагоджуються контакти, я вмію їх організувати, зацікавити, і вони охоче виконують мої доручення.

Але діти з Київщини значно відрізняються від наших, одеських дітей. Вони більш слухняні, відповідальні, працюють.

Коли ми прощалися із загоном, то записували адреси, запрошували один одного в гості — ми стали справжніми друзями у це літо.

А. ДЯЧЕНКО,
студентка
4-го курсу філфаку
(російське відділення).

Координаційна нарада з актуальних проблем психолого-педагогічної підготовки вчителів, яка була проведена на базі Одеського університету, ставила перед собою два конкретних завдання. По-перше, обговорення і підготовка до експериментальних досліджень щойно розроблених програм з психології, педагогіки, методики виховної роботи, педпрактики та інших психолого-педагогічних дисциплін. І, по-друге, поліпшення координаційних зв'язків педінститутів і університетів, визначених як експериментальні. Серед 15 експериментальних вузів, в яких відбуваються нові програми педагогічного напрямку, — Белгородський, Полтавський, Калужський, Волгоградський, Одеський педінститути; Одеський, Чечено-Інгушський, Гродненський університети та інші вузи.

Вже десяту таку нараду проводить лабораторія з проблем підготовки вчителів з АПН СРСР. Завідуючий лабораторією професор Л. І. Рувинський у своєму виступі на пленарному засіданні підкреслив необхідність і важливість досліджень і розробок, що проводяться, в справі удосконалення вищої школи і реалізації реформи середньої школи.

У викладанні педагогіки і психології в педінститутах і університетах вже 25 років існують одні і ті ж проблеми — відірваність від практичної роботи вчителів у школі, надмірне конкретизування, наукоподібне викладання курсів... Рішення пропонується одне — збільшити кількість годин на педагогічні дисципліни в основному за рахунок спецкурсів. Сьогодні затверджено вже більше 200 спецкурсів, багато з яких представлені в дисертаціях та інших дослідженнях. Не вистачить 24 годин на добу, щоб освоїти одну лише педагогіку. Вчені лабораторії проблем підготовки вчителя і експериментальних вузів обрали інший шлях — інтенсифікації, оптимізації, поліпшення якості педагогічної підготовки. Цей шлях закладений і в Основних напрямках перебудови вищої освіти — не за рахунок збільшення навантаження на аудиторні заняття і розширення інформації, а за рахунок покращення якості підготовки, зміни змісту, виділення основних позицій зв'язку з життям. Була розроблена концепція професійної, діяльностної направленості підготовки вчителя, згідно з якою весь зміст навчальних програм, підручників став визначатися систе-

мою реальних навчально-виховних завдань в роботі вчителя. Ця концепція вимагає єдності теоретичної і практичної, психологічної і педагогічної підготовки, проблемності, підвищення активності студентів і ролі самостійної роботи. Мета експерименту — не просто висунути наукову позицію і обґрунтувати її, але й на її основі перебудувати реальний навчальний процес.

Шкільні вчителі найслабшою ланкою в школі вважають психологічну роботу з учнями. Справді, загальна психологія, яку ми читаємо студентам, відірвана від життя школи, не

Школа-університет-школа

УЧИТЕЛЬ: СЬОГОДНІ І ЗАВТРА

КООРДИНАЦІЙНА НАРАДА З ПРОБЛЕМ ПІДГОТОВКИ
ВЧИТЕЛІВ

готує вчителя до роботи психолога-практика. В лабораторії проблем підготовки вчителів розроблена нова програма педінститутів з курсу «психологія».

Основний акцент в програмах ставиться на поєднанні персонального підходу до учнів з їх активністю як основної умови розвитку психіки учнів. Розглядаються дві форми активності — діяльність і спілкування, і взаємозв'язок між ними. У всіх розділах курсу педагогіки наявна ідея самовиховання учнів. Професійна діяльність вчителя багато в чому визначається його особистою активністю. В основу формування особистості вчителя покладена ідея педагогічної техніки — це вміння спілкуватися з оточуючими, керувати своїм емоційним і психічним станом, впливати на іншу людину. Оволодіння цією технікою дає вчителю найбільш загальні вміння і навички, необхідні на уроці і під час позакласної роботи, звільняє його від необхідності діяти методом спроб і помилок. Оволодіння педагогічною технікою включено в курс методики викладання.

Але ці нові програми розробляються для педінститутів. На нараді виникло питання про нерівноцінну педагогічну підготовку студентів в педін і університеті. Завідуючий кафедрою педагогіки Київського університету професор А. М. Алексюк в своєму виступі визначив протиріччя, які виникають під час університетської

підготовки вчителів. В університеті вчителі готуються між іншим. Вважають, що фізик, математик, біолог може працювати і в школі, і в НДІ, і в промисловості. Між тим, щорічно значний процент випускників університетів розподіляється в школі. Однак, ні перед одним з цих випускників ніхто не ставив мету бути вчителем, тобто отримувати себе до цього специфічного роду діяльності. Подібна практика визначає не тільки слабку педагогічну підготовку, але й систему поглядів, що склалися, яку можна назвати «університетським снобізмом». Невипадково до май-

частею не в кабінетах Мінвузу, а реальною потребою, що є основою державного замовлення, яке університет повинен виконати.

Створення педвідділень в університеті дасть змогу розв'язати проблему якісного викладання педагогіки і психології за новими програмами. Курси читаються не для всього потоку, а для цих підгруп, що полегшує закріплення навчального матеріалу, та й чітка професійна направленість студентів визначає їх ставлення до педагогічних дисциплін як до основи своєї майбутньої професії.

При цьому студенти педвідділень одержують загальну фундаментальну підготовку — вони працюють за тим же планом, програмами, в тих же потоках, що і всі інші. Життя показує, що в школах дуже потрібні вчителі з фундаментальною університетською освітою.

«Університетський снобізм» виявляють і ті діячі, які задають питання: ви, що, хочете перетворити університет в педінститут?! Ні, університет — це своєрідний тип навчального закладу, у нього завдання ширші, ніж у педінституту, це міжвідомчий вуз, що готує випускників для різних галузей народного господарства, в тому числі і для народної освіти. І вітчизняна, і зарубіжна традиції склалися так, що університет завжди готував широко освічених вчителів. І ці традиції треба продовжувати. Варто однак знаходити точки зближення університетів і педінститутів — об'єднувати широту профілю і фундаментальність університетської освіти з методичним досвідом педіну.

* * *

Вся робота координаційної наради з проблем педагогіки проходила в руслі збагачення методичним досвідом, новими ідеями, в пошуку шляхів і засобів у підготовці студентів. Завідуюча кафедрою Одеського педагогічного інституту ім. К. Д. Ушинського професор Р. І. Хмелюк представила результати спецсеминару з фор-

мування педагогічної стійкості вчителя. Успіх в роботі вчителя багато в чому залежить від впевненості в собі, відсутності страху перед дітьми, вміння володіти собою в різноманітних ситуаціях, від здатності до самоконтролю та саморегуляції. Ці якості виховуються в спецсеминарі, на лабораторних заняттях і тренінгах. Психологічну стійкість забезпечують і такі моменти, як наявність глибокого інтересу до професії, достатній рівень розвитку педагогічних здібностей, знання умов педагогічного спілкування. Все це свідчить про важливість профорієнтаційного відбору — педагогічні здібності наявні не у кожній людині.

Всі, хто зараз працює з дітьми, кажуть, що з ними стало важче. Діти стали іншими, а система впливів не змінилась, сказав завідувач кафедрою педагогіки і психології, доктор психологічних наук В. А. Кан-Калік (Чечено-Інгушський університет). Принцип веденості був природним, коли вчитель був єдиним джерелом інформації. Сьогодні 80 процентів інформації дитина одержує поза школою. Ця обставина нагально вимагає введення нового принципу спілкування вчителя і дитини — співробітництва. Педагогіку потрібно розглядати в двох аспектах — як науку і як мистецтво. Студент повинен оволодіти педагогічною майстерністю тільки на неповторній індивідуальній основі, для цього треба створювати індивідуальні програми, вчити студента педагогічному спілкуванню, вмінню думати над проблемами дитини і спілкуватися з нею.

Опити, що проводилися в школах, свідчать, що в 40-і роки учні над усім цінували знання вчителя. В наш час в першу чергу ціниться ставлення вчителя до учня і класу. Важливий параметр характеристики педагога сьогодні — це його професійна товариськість.

Цікавий досвід безперервної педагогічної практики одержано на кафедрах педагогіки і психології Одеського держуніверситету, які брали участь в розробці програми за цією тематикою. Ця програма, а також програми курсів «педагогіка», «психологія», «методика виховної роботи», «введення в спеціальність і професію» були обговорені на пленарних засіданнях і за «круглим столом». Учасники координаційної наради одностайно відзначали безсумнівну користь проведених дискусій і хорошу організацію роботи гостинними господарями.

Б. ВЕРНІКОВА.

ЛІТЕРАТУРНА СТОРІНКА

Владислав КИТИК

Что дерево? Убор ветвей?
Генеалогии рисунок?
Дубравы в чреве желудей?
Листою пенящийся сумрак?
Что дерево? Неужто мысль,
Текущая могучим соком,
Недосягаемая высь
В просторе чистом
и высоко?
Или поленья для печей?
Пожалуй, это к жизни ближе.
Мне интересна суть
вещей.
Смотрю — и деревья
не вижу.

Автори — студенти і випускники ОДУ.
Фотоетюд Валерія ШИШИНА.

Наші публікації

В 70-ті роки Анатолій Яні листувався з відомим радянським письменником Л. В. Успенським. Збереглися листи письменника, в яких він розповідає про роботу над своїми творами, торкається проблем художнього перекладу, літературної майстерності. За проханням А. Яні йому було надіслано рукопис кількох перекладів, які не були надруковані.

З дозволу власника кореспонденції публікуємо фрагмент листа Льва Васильовича Успенського і його переклад вірша Артюра Рембо.

***

Я стал разбирать старые папки и, как это ни дивно, обнаружил там в хорошей сохранности именно рукописные подлинники «Бато ивр». Посылаю их Вам, как обещал.

Тот товарищ, который уверял Вас, будто после перевода Е. Лифшица незачем продолжать работу над «Пьяным кораблем», просто пошлый сноб. После Лифшица тот же «Бато», как Вы знаете, перевел и П. Я. Антокольский...

Я не знаю перевода Лифшица, но скажем, наличие перевода Антокольского никак не заставило бы меня отказаться от попытки дать свой: по моему, самый метр стиха выбран П. А. не столько по Рембо, сколько по Антокольскому, и я не боюсь сравнения с его трудом.

Да и вообще — смешно боиться имен и кумиров...

Прежде, чем взяться за перевод «Корабля», я долго колебался относительно наиболее подходящего для него размера. Моим консультантом был Андрей Венедиктович Федоров — романо-германист и один из наших крупнейших теоретиков перевода. Мы перепробовали много вариантов и остановились на шестистопном ямбе, как на размере одновременно и «ларго-аппассионато» и... Точнее сказать: «и ларго», и «аппассионато»...

БЕЛЛА ВЕРНИКОВА
АКТЕР

В театре бегал до войны в массовке, и вот вернулся, молодой и ловкий. Ему, с лицом и нравом простодушным, сперва играть давали поддлецов. Что ж, он готов хоть Яго, а двурушным на сцене пребывать ему с руки — свои взлелеять мелкие грехи иль опыт мировой взвалить на плечи — тут дело мастерства и естества, латынью нареченного актером, в котором живет собрание типов человеческих. Играл всю жизнь, но пенсионный возраст его вознес. В театр пришел герой — старик, хозяин на земле, собой укор несущий временной, но силе. Его односельчане поносили, рубили лес и землю изводили, а он хранил природу и мораль, корнями восходящую к народу, себе был верен и не дул на воду, и побеждал, конечно, только жаль, что в исторической перспективе, а в пьесе от инфаркта умирал. И всякий раз, когда актер играл свободного народного героя, публично он со сцены презирал себя, хотя не числил за собою предательств, просто жил как все в нечерноземной полосе.

Петр МЕЖУРИЦКИЙ

КУРГАН

Люди из глины,
Город из пыли —
Все мы когда-нибудь
Будем и были —
Были затем, чтобы снова вернуться,
Будем, чтоб только назад оглянуться.
Что-то прошло между прошлым и нами, —
Господи, что мы придумали сами,
Кроме того, что действительно были
Люди из глины, город из пыли?
Тут по ночам продолжает лукавить
Черного неба надежная память —
Словно назначено то, чего ради
Землю оставим и небо утратим.
Но, получается, нас не забыли
Люди из глины, город из пыли —
Город, в котором порою казалась,
Будто уже ничего не осталось...

Анатолий МИХАЙЛЕНКО

КАМЕНЕЦ-
ПОДОЛЬСКИЙ

О, у крепости-городка
Гордый вид и походка
легка!
И с какой стороны не
посмотришь,
Неказистая речка Смотрич
Устремляется сквозь века!
Мутновата вода слегка,
Но крутые вокруг берега!
И врагу приходилось туго:
Меч — не меч, нипочем
кольчуга,
Коли в битву пошла река!
У защитников городка
Становилась сильнее рука,

Раздавалось упрямое:
— стерпим!
Если в помощь река
и крепость,
Не пропустим век врага!
Войны длились не годы —
века.
Враг не смог покорить
городка!
И с какой стороны не
посмотришь,
Неказистая речка
Смотрич
Катит воды в тени ивняка.
Участь воинов высока,
Слава тем, кто осилил врага!
Слава всем, погибшим
за Родину,
За крутые ее берега!

Сергей ОСТАШКО

Н Ы Н Е Ш Н И М

«Я памятник себе воздвиг нерукотворный...» Нет! Это гениально! Сколько силы, сколько мощи. Каждое слово на месте, и ничего не прибавить, ни убавить. Куда нам, нынешним — так мог сказать только настоящий поэт!

Хотя погодите. Ведь если бы памятник был рукотворный, это был бы уже не поэт, а скульптор. А раз поэт — ясно, что нерукотворный. Тавтология получается.

А ежели убрать: «Я памятник себе воздвиг». Помоему, так даже лучше. Короче, сжанее. Нет лишних слов, все строго и чеканно. Так и нужно писать!

Вот только... «воздвиг». Тяжеловато несколько. 19-й век. Сейчас так не пишут. «Создал» — слишком возвышенно, «вылепил» — хорошо, но в ритм не лезет. А если вообще без него?

«Я памятник себе». Класс.

Просто и современно. И даже вроде доходчивей — сразу понимаешь, что именно хотел сказать поэт. «Я памятник — себе». Вот только это «себе»... Себе, тебе, мне. Как-то упрощает смысл, заземляет.

Может и его отбросить?.. А после первого слова — тире поставить.

«Я — памятник». А? Заиграло! Появилась глубина, недосказанность. Простор для воображения. Полет для фантазии. Это уже тема: поэт — гражданин, я — памятник. Вот только чуть-чуть нескромно. То есть, понятно, что ничего такого, но критика придаться может.

Придется, видно, еще поработать. Подумать... Осовременить... А если... Ну конечно. Вот оно! Нашел! Просто и гениально. Куда там Пушкину. Так и нужно писать: «Я!».

АРТЮР РЕМБО

ПЬЯНЫЙ КОРАБЛЬ

(Перевод Льва Успенского)

Дрейфуя над речным невозмутимым лоном,
Я вдруг избавился от лоцманов моих:
Ведь краснокоржик к раскрашенным пилонам
Для пытки стрелами не зря тащили их.

Но что мне горевать по всяким там матросам?!
Носильщик шерсти, куль фламандского зерна —
Поскольку дикари разделились с вопросом —
Тебе отдался я, покорная волна!

Во влажном лепете, в отливах и приливах,
Скользил я в том году, пустой, как голова
Младенца. И таких зигзагов горделивых,
Отчалив от земли, не знали острова.

Мне шторм благословлял рассветы над водою.
Я пробкой десять дней взлетал до облаков.
Сквозь влагу, что «влечет усопших чередою»
Я наплевал в глаза дурацких маяков.

Нежней, чем для ребят незрелых яблок мясо,
Ворвалась зелень волн в основную корму,
И пятна рвоты смыв с разбитого каркаса,
Круша, скользнула вдоль по киллю моему.

С тех пор и взвешен я в настроенной на звездах
Поэме голубых, зелено-млечных вод,
Где блеклой лодочкой на вождельный роздых
Мечтательный мертвец порою проплывет,

Где, замесив пестро горячки и лазури
И ритмы мерные и переливы дня,
Хмельней, чем алкоголь, чем вашей лиры бури,
Прогорклой ржавчиной любовь грызет меня.

Я знаю все: смерчи и штормы на глубинах.
Сквозь пену и прибой мне выпадали дни
С зарей, восторженней народов голубиных,
А люди думают — познали все они!

Я видел ужасом мистически объятых
Античных трагиков закатные валы,
Несущих в отблесках, густых и лиловатых
Летучий трепет свой в размах вечерней мглы.

Я ждал ночей в снегах, в оливковых обвалах,
Лобзаний, поднятых до самых глаз морей,
Круговращения плазм и соков небывалых
И певчих фосфоров и сизых янтарей.

На приступ я ходил к утесистому фьорду
Меж одержимых выюг в припадках истерий,
И верить не хотел, что могут морю морду
Разбить святейшие ножонки всех Марий...

...А знаете? Есть край неимоверней юга,
Где шкуры и глаза пантер — как пестрый сад;
Поводья радуг там, напряженные туго,
Сияют под водой, — узда зеленых стад.

Приливов видел я несчитанные мрежи:
В них чудища гниют, прильнувшие ко дну.
Провалы бурные у штилевых прибрежий
И мутных пропастей глухую глубину.

Лед. Звезды в серебре; опаловый, клоками
Туман проклятых бухт у сумрачного дна,
Где колоссальных змей, изъеденных клопами,
В зловонных зарослях колышит тишина...

Уж я бы показал детишкам рыб поющих,
Летучих, золотых в лазурной глубине...
Цветочной пеной нам салютовали б кущи,
Невыразимый бриз вздымал бы крылья мне.

Усталый мученик, во всех распятой зонах,
Чьи всхлипы зыбкие баюкают мой плен,
Тянуло б море к нам тень шупальцев зеленых,
А я, как женщина, не мог бы встать с колен.

Стучали берега в мой борт клоками жалоб,
Помет горластых птиц на мой валится путь,
А рядом, меж снастей веревочных и палуб,
Утопленник сползал, чтоб там, внизу, вздремнуть.

Но бриг, запрятанный под космы бухт индейских
В пустую мглу без птиц, без меры, без пути,
Того, чей пьяный путь ни с кораблей ганзейских,
Ни с броненосных мачт уже нельзя найти.

Свободного, в закат, который фиолетов
И красен, как стена в дыму во время бурь,
Что на себе несет — конфетка для поэтов!
Всю в лишаях зари сопливую лазурь.

Меж луночек огней, сбегающих в глубины
Среди морских коньков, как плот, меня несло,
Пока июльский зной ударами дубины
Вгонял небесный свод в каленое жерло...

И мне, кто вздрагивал лишь в сотнях миль почу,
Типопотамный рык Мальстрема в тишине,
Тому, кто прорезал недвижность голубую,
Европы старых свай вдруг стало жалко мне...

Я звездный созерцал узор архипелагов;
Не этих ли небес в горячечных ночах,
О мощь Грядущего, для всех открыта флагов
Страна Жар-птиц в твоих смеженных снах очах?

Я много выстрадал. Жестоки эти зори,
И солнце яростно, и так горька луна.
И так, моя любовь, в хмельном твоём позоре,
Мой старый киль трещит. И так влечет волна....

Моря моих Европ! Холодный чан и жуткий,
Благоуханною повитый тишиной,
Где, сев на корточки, пускают в путь малютки
Кораблик легонький, как бабочка весной...

Я больше не могу, тоскою вашей полный
По влажным бороздам таскать мои токи,
Ни резать вас, в огнях и в пестрых флагах, волны,
Ни созерцать баржей ужасные зрочки!

(Рукопись 1939 года).

ВАЖЛИВА КАМПАНІЯ

XXVII з'їзд КПРС, його рішення вимагають від партійних організацій рішучої перебудови і посилення ідейно-політичного та морального виховання трудящих і особливо молоді. В цьому світлі особливе значення має передплата кампанія, яка триває вже другий місяць.

Враховуючи, що у вузах серпень — місяць відпускний, в нашому колективі передплата почалась з першого вересня і повинна завершитись не пізніше 25 жовтня. Стислі строки зобов'язують нас активно і організовано підійти до цього важливого політичного заходу.

В цьому році всі періодичні видання крім журналів «Вокруг света», «За рулем», «Работница», «Крестьянка» і «Иностранная литература» підписуються без обмежень. Як завжди, велика увага в ході підписки надається розповсюдженню газети «Правда» і партійних журналів, які оперативно і найбільш повно висвітлюють життя країни і безумовно надають серйозну допомогу кураторам груп в ідейно-виховній роботі зі студентами.

Вже зараз можна виділити факультети, де відповідальні за цю кампанію активні охоплюють передплатою співробітників. В першу чергу це стосується фізичного, хімічного, юридичного факультетів і факультету романо-германської філології, військової кафедри, учбово-експериментальних майстерень та ін. Але в ряді організацій, особливо ректорату та АГЧ, посправжньому цю кампанію ще не розгорнули.

Багато в чому хід передплатної кампанії залежить від зібраності, відповідальності уповноважених з передплати. Треба активніше пропагувати найбільш цікаві видання. Наприклад, змістовна газета «Социалистическая индустрия» в університеті майже не передплачується. Я впевнена, тільки тому, що більшість читачів з нею не знайома. Другий рік

без обмежень можна передплатити будь-який літературно-публіцистичний журнал. Пропонуємо звернути увагу на журнали «Аврора», «Звезда», «Нева», «Знамя», в яких будуть надруковані твори відомих радянських письменників Георгія Маркова, Юліана Семенова, Олександра Чаковського, Веніаміна Каверіна, Івана Шамякіна, Даніїла Граніна та багатьох інших.

На сторінках журналу «Октябрь» ви зустрінетесь з письменниками Б. Васильєвим, Н. Ільїною, І. Грековою. Твори Ч. Айтматова, Д. Граніна, А. Ананьєва і багатьох інших письменників будуть надруковані в журналі «Новый мир».

Роман газета в 1987 році планує опублікувати романи В. Пікуля «Фаворит», Ч. Айтматова «Плаха», В. Астаф'єва «Сумний детектив», Г. Бакланова «Менший серед братів», В. Білова «Все попереду», О. Гончара «Собор» та ін. Як правило, уповноважені недостатньо приділяють уваги розповсюдженню республіканських періодичних видань. Передплата на періодичні видання важлива відповідальна кампанія, успіх якої залежить не тільки від активістів, але й від кожного з нас.

В. БОЗІНА,
голова комітету
сприяння
розповсюдженню преси.

Літопис університету

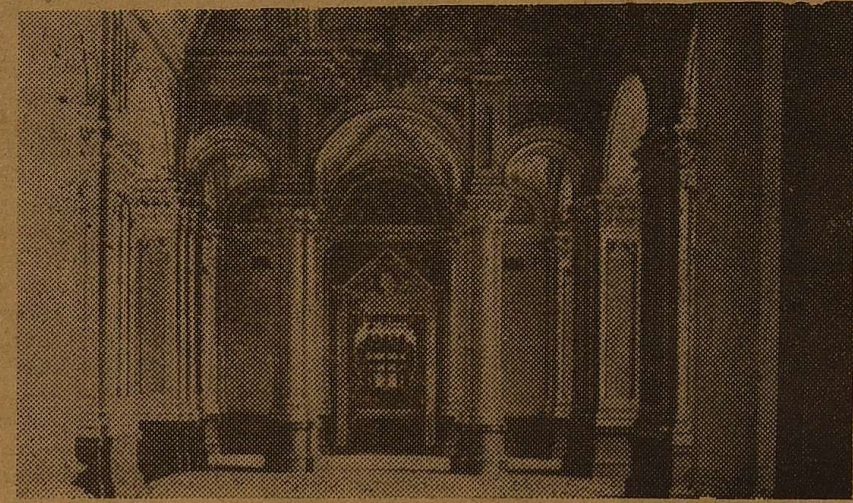
«СМІЛИВО ДИВИВСЯ ЛЮДЯМ В ОЧІ»

Портрет Миколи Никифоровича Мурзакевича (1806—1883), директора Рішельєвського ліцею, одного з засновників і найактивніших діячів Одеського товариства історії і старовини, змальовувався деякими його сучасниками далеко не самими світлими фарбами. Згадаймо, наприклад, жартівливо-іронічні рядки-карикатури А. Дерібаса, саркастичний шарж Е. Андреевського: Мурзакевич постає таким собі брусом, на якому одеські літератори гострили пера своєї дотепності. Представляє його дещо в невідповідному світлі також і його «конфлікт» з М. І. Пироговим. Думається, однак, що істинні причини конфлікту були зовсім не в приписуваних директору ліцею «реакційності і відсталості».

По-перше, він сам відстоював реорганізацію ліцею в університет, але його проекти відрізнялись від пироговських. Якщо врахувати до того ж, що Микола Никифорович вмів відстоювати свою точку зору навіть і в тому випадку, коли доводилось заперечувати своєму начальству (Д. М. Княжевичу, М. Н. Бугайському, П. Г. Димидову і, нарешті, самому М. І. Пирогову), ситуація стає і зовсім зрозумілою: найшла коса на камінь.

Однією з причин може бути й те, що Мурзакевич віддавав багато часу і сил Товариству історії і старовини, а це, зрозуміло, відривало його від основної роботи в ліцеї — найкрупнішому учбовому закладі на півдні Росії. Можна припустити, що йому навіть довелось вибрати між товариством і ліцеєм, і він вибрав перше. Так чи інакше, М. Н. Мурзакевич заслуговує добрих слів як вчений і суспільний діяч.

...Син священика, Мурзакевич виховувався в Смоленській духовній семінарії, а потім вступив до Московського університету. Тут він по-

дружився з одеситами М. М. Кир'яковим і В. Г. Шостаком, дякуючи яким врешті-решт і опинився в Одесі (26 вересня 1830 року). Деякий час Мурзакевич служив у митниці, а потім поступив на службу в Рішельєвський ліцей, що являв собою на той момент, за його словами, «жалкую нравственную руину». Тут він пройшов довгий шлях від викладача в класах для безблансонних учнів до директора. Однак не викладацька діяльність була головною в його житті.

Ще на початку своєї кар'єри Мурзакевич захопився історією і архіологією Росії. Він зблизився з одеськими «антикваріями», почав активно збирати різноманітні матеріали з історії, археології, етнографії. Спочатку його особливо цікавили античні монети, які у великій кількості пропонувались одеськими мінцями наряду з будь-якими монетами, що були в обігу в Європі. В ході свого пошуку дослідник опублікував цілу низку цікавих історичних документів, наприклад, Псковську судну грамоту, складену на вічі 1467 року, листи царевича Олексія до Петра I з архіву М. С. Воронцова і т. д. Особливо багато було зроблено Миколою Никифоровичем для вивчен-

ня пам'яток часів італійської колонізації Причорномор'я (XIII—XV ст.); дякуючи сприянню М. С. Воронцова, йому вдалось одержати цікаві матеріали із архівів знаменитого Банку св. Георгія.

На початку 30-х років разом з близьким своїм другом М. М. Кир'яковим Мурзакевич задумав створити спеціальну бібліотеку, присвячену Причорномор'ю. В подальшому ідея створення цієї бібліотеки переросла в ідею створення Товариства історії і старовини.

За редакцією Мурзакевича вийшло 13 томів «Записок Одеського товариства історії і старовини», що є великою цінністю і понині.

М. Н. Мурзакевич не був багатим; більшу частину своїх грошей він витрачав на придбання монет і книг, значні кошти забирало і видання власних творів. Його завжди драгували люди, які шукали для себе будь-якої користі в службі, суспільній діяльності. «Мій сирій шуртук, — говорив він, — незмінно служив мені в Петербурзі, Москві і Тифлісі; бачили мене в ньому у Відні, Римі, Севільї і на єгипетських пірамідах, — і скрізь я сміливо дивився людям в очі».

О. ГУБАРЬ.

ІЗВЕСТИЯ

Ровесник Великого Октября, ежедневная общеполитическая, массовая газета «ИЗВЕСТИЯ» выходит с марта 1917 года.

В 1987 юбилейном году «ИЗВЕСТИЯ» предлагают своим читателям следующие рубрики:

- стратегия партии — ускорение, энергия, реализм
- внимание: опыт
- кадровый вопрос
- товары для народа: спрос и предложение
- будни агропрома
- село: социальные грани
- Советы: полномочия и практика
- деловая жизнь исполкома
- человек в сфере услуг
- служба здоровья: опыт и проблемы
- ваше право, гражданин СССР
- юридические диалоги
- судебный очерк
- иронический детектив
- в кругу семьи, «ТВ» на будущей неделе и др.

ПЕРШОКУРСНИКУ

1. Ленин В. И. Избранные произведения в 4-х томах.
  2. Маркс К., Энгельс Ф. Манифест Коммунистической партии.
  3. Кудрявцев В. А., Демидович Б. П. Краткий курс высшей математики.
  4. Проскуряков И. В. Сборник задач по линейной алгебре, справочное пособие.
  5. Доброговцев А. Я. Математический анализ.
  6. Ильин В. А., Садовничий В. А. Математический анализ, I том.
  7. Ляшко И. И. Математический анализ, II том.
- О. ГУЛІНСЬКА,
кіоскер.

Гострим пером

БІЛЬШЕ НЕ БУДЕМО...

Черстві пиріжки з імітацією м'яса, «романтика» без натхнення, помутнілий від досади яблуко - незрозумілий сік... Пуста вітрина непрочною холодною установкою. Ось і все. Не пиши, не густо. Так відкрив новий навчальний рік горезвісний буфет в головному корпусі університету.

Іван Степанович Малярчук — людина в справі харчування невиладкова, бо як помічник проректора по адміністративно-господарській частині, він персонально відповідає за веселі настрої кожного, хто наважиться вгамувати почуття голоду в будь-якому університетському буфеті. Наводимо стенографічний запис діалогу, що відбувся з помічником проректора.

— Іван Степанович, до яких же пір?!
— Розумієте, в принципі буфет закривається на капітальний ремонт.

— Як на ремонт? Адже навчальний рік тільки почався. А де ж ви були літню?
— Всього не охопиш. У нас в АГЧ півсотні об'єктів.

— Так, але буфет об'єкт особливої уваги. Мова йде про харчування людей.
— У нас є план зробити в підвалі головного корпусу хороше кафе. Це було б виходом з ситуації, яка нині склалась.

— А як скоро можна розраховувати на реалізацію цього плану.
— Я сказати не можу.

Додамо: і ніхто не може. Тому що про цей план вперше заговорили років 10 тому назад. А ось чому університет елементарно не підготувався до нового навчального року в розумінні організації харчування першокурсників (інші — на польових роботах), хтось повинен все-таки відповісти. Обурює те, що до цього нікому немає діла: профком співробітників вважає, що це справа студентського профкому, очевидно, на тій основі, що співробітники харчуються божим духом, а студентський профком, очевидно, до цього часу не засвоїв, чим же він повинен займатися.

Але перш ніж поставити крапку признаємось, що до нас в редакцію заходять читачі з порадами більше не критикувати в газеті роботу буфета, мотивуючи своє прохання тим, що після критики в буфеті стало ще гірше. А співробітники університету взагалі відмовились від його послуг. І ми вирішили: писати про буфет більше не будемо, чесне піонерське. Хай ним займається обласне товариство охорони пам'яток культури. Може хоч тоді толк буде.

А. РІП'ЯХ.

ПРИГОДИ

ПРОТОКОЛ НЕ СКЛАДАВСЯ

Якби районному відділу міліції довелось за протоколювати цю пригоду, в документі було б, очевидно, записано так: «Приблизно о 12 годині дня 13 липня цього року на березі Хаджибейського лиману в районі хутора Чапаївка через легковажний недогляд молодих матерів у відкрите море хвилями винесло двох хлопчаків 5—6 років на саморобному гумовому човні. Тільки дякуючи самовідданості одного з відпочиваючих вдалось попередити непоправне».

Протоколу ніякого не складало. А врятував хлопчаків співробітник університету декан механіко-математичного факультету доцент Микола Якович Тихоненко. Про цей випадок розповів в редакції його колега доцент Петро Володимирович Керекеша, який був не тільки свідком, а теж кинувся рятувати дітей. Але Микола Якович доплив до човна з дітьми першим і привів його до берега.

Поради ЛІКАРЯ

БІЙТЕСЬ
БРУДНИХ РУК
Шлункові інфекції — гострий

ентероколіт, дизентерія, холера, черевний тиф та інші передаються від хворої людини чи бактеріоносія до людини здорової.

Зараження відбувається через забруднену мікробами їжу і воду. Розповсюдженню шлункових інфекцій особливо сприяють брудні руки. Для попередження шлункових захворювань необхідно виконувати загальноприйнятні правила особистої гі-

гієни, підтримувати чистоту в приміщеннях, ретельно мити овочі і фрукти, не допускати вживання недоброякісних продуктів. Виконання правил гігієни — найважливіший засіб профілактики шлункових інфекцій.

Л. КОВАЛЬЧУК,
лікар-інфекціоніст
студентської
поліклініки № 30.

ПИШІТЬ НАМ:

270000, Одеса-Центр, вул. Петра Великого, 2, держуніверситет, редакція газети «За наукові кадри».

ЗАХОДЬТЕ:

Одеса, вул. Петра Великого, 2, 3-й поверх, кімната 86.

ДЗВОНІТЬ:

тел. 23-84-13.

Редактор М. ЩЕРБАНЬ.